

GARIS PANDUAN PENGIKTIRAFAN PELANCONGAN DAN HOSPITALITI MESRA-MUSLIM

(Muslim-friendly Tourism and Hospitality
Assurance and Recognition – MFAR)

Garis Panduan Bagi Pengiktirafan Perniagaan Pengendalian
Pelancongan - Keperluan
MFAR 0003:2024

Semakan : 00

Tarikh kuatkuasa : 06 Februari 2024

GARIS PANDUAN PENGIKTIRAFAN PELANCONGAN DAN HOSPITALITI MESRA-MUSLIM (MFAR) – PENGIKTIRAFAN PERNIAGAAN PENGENDALIAN PELANCONGAN

Isi Kandungan

1. Terma dan definisi
2. Syarat permohonan
3. Permohonan yang tidak layak
4. Keperluan am MFAR
5. Proses permohonan
6. Audit
7. Panel pengesahan pengiktirafan
8. Sijil pengiktirafan
9. Logo pengiktirafan

1. TERMA AND DEFINISI

Perniagaan Pengendalian Pelancongan (“*Tour Operating Business*” - TOB)

Pengurusan dan pengawasan aktiviti pelancongan yang melibatkan penyediaan perkhidmatan pelancongan, pengangkutan, penginapan, makanan dan minuman serta aktiviti-aktiviti lain yang berkaitan. Ia juga merangkumi pengurusan dan pengawasan impak sosial, budaya dan alam sekitar yang berkaitan dengan aktiviti pelancongan.

(*Akta Industri Pelancongan 1992*)[*Akta 482*]

Perniagaan Agensi Pengembaraan (“*Travel Agency Business*” - TAB)

Agensi yang menyediakan perkhidmatan berkaitan pelancongan dan pengembaraan kepada masyarakat umum bagi pihak penginapan atau pembekal pelancongan untuk menawarkan pelbagai jenis pakej perjalanan untuk setiap tujuan.

(*Akta Industri Pelancongan 1992*)[*Akta 482*]

Perniagaan Pengendalian Pelancongan dan Agensi Pengembaraan (TOBTAB)

Semua jenis perniagaan bagi pengendalian pelancongan atau agensi pengembaraan.
NOTA: Gabungan bagi Perniagaan Pengendalian Pelancongan (TOB) dan Perniagaan Agensi Pengembaraan (TAB). TOBTAB juga perlu mendapatkan lesen daripada Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC).

Pakej lawatan

Sebarang bentuk lawatan dan pengaturan perjalanan yang diterangkan dalam mana-mana media dan/atau yang dipasarkan secara terbuka atau dipromosikan atau diiklankan melalui mana-mana media termasuk mana-mana dua komponen berikut.

- (a) pengangkutan seperti udara, bas, feri, kereta api, pelayaran dan lain-lain;
- (b) penginapan; dan
- (c) perkhidmatan pelancongan lain (contohnya lawatan, pelayaran, bersiar-siar) bukan sampingan kepada pengangkutan atau penginapan yang membentuk sebahagian besar pakej contohnya makanan, membeli-belah dan lain-lain.

[*MS 2610:2015, definisi 3.17*]

Al-quran

Kitab suci umat Islam yang mengandungi firman Allah S.W.T. yang diwahyukan kepada Nabi Muhammad (s.a.w.) melalui perantaraan Jibrail a.s dalam bahasa Arab dan menjadi sumber rujukan utama hukum Islam.

[*MS 2393: 2013, definisi 2.5*]

Aurat

Anggota badan yang diharamkan untuk didedah atau dilihat oleh orang lain sama ada lelaki ataupun perempuan. Ia juga ditakrifkan sebagai anggota badan yang wajib ditutup. Menurut Khatib al-Syarbini, aurat bermaksud apa-apa yang haram untuk dilihat. [ZULKIFLI AL-BAKRI. 2022. https://zulkifliabakri.com/status-aurat-kaki-wanita/#_ftn2]

Halal

Perkara-perkara yang dibolehkan dan dibenarkan dalam Islam berdasarkan Hukum Syarak dan fatwa serta undang-undang yang berkuatkuasa di Malaysia. [Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (MPPHM) - Domestik 2020]

Iftar

Hidangan yang dimakan oleh umat Islam pada waktu maghrib untuk berbuka puasa. [MS 2610:2015, definisi 3.5]

Kemudahan (“Amenities”)

Sesuatu perkara atau perkhidmatan yang disediakan untuk kemudahan, keseronokan atau keselesaan orang ramai. [Kamus Dewan Edisi Keempat, (n.d.). Dewan Bahasa dan Pustaka.]

Kemudahan awam

Perkhidmatan atau infrastruktur yang disediakan oleh pihak berkuasa tempatan atau kerajaan untuk keperluan orang ramai seperti jambatan, jalan raya dan sebagainya. [Kamus Dewan Edisi Keempat, (n.d.). Dewan Bahasa dan Pustaka.]

Kemudahan berwuduk

Kawasan yang sesuai atau khusus untuk lelaki dan perempuan untuk berwuduk. [MS 2610:2015, definisi 3.20]

Kemudahan rekreasi

Kemudahan awam dan swasta yang disediakan untuk aktiviti rekreasi. [MS 2610:2015, definisi 3.13]

Kiblat

Arah solat yang menghadap Kaabah di Mekah bagi orang Islam. [MS 2610:2015, definisi 3.6]

Marhalah

Ukuran jarak bagi satu perjalanan seharian. Dua marhalah ialah ukuran perjalanan yang dibolehkan seseorang itu melaksanakan solat qasar dan jamak.

NOTA: Majoriti Jabatan Mufti daripada negeri-negeri di Malaysia memperakui bahawa dua (2) marhalah menurut kajian terkini adalah 81 KM.

[Muftiwp. 2019. <https://muftiwp.gov.my/ms/artikel/al-kafi-li-al-fatawi/3248-al-kafi-1181-maksud-dua-marhalah-di-dalam-jamak-dan-qasar>]

MFAR (“Muslim-friendly Tourism and Hospitality Assurance and Recognition”)

Program pengiktirafan produk dan perkhidmatan pelancongan dan hospitaliti mesra-Muslim yang dikeluarkan oleh Islamic Tourism Center (ITC).

MFTG (“Muslim-friendly Tourist Guide”)

Pemandu pelancong mesra-Muslim yang telah menjalani dan lulus latihan kompetensi serta menerima lesen MFTG yang sah oleh Islamic Tourism Center (ITC).

MFTH (“Muslim-friendly Tourism and Hospitality”) – Pelancongan dan Hospitaliti mesra-Muslim

Produk atau perkhidmatan dalam industri pelancongan dan hospitaliti berpandukan keperluan Syariah yang memenuhi atau menyediakan kemudahan yang sesuai untuk pelancong Muslim terutamanya.

[MS 2610:2015, definisi 3.10]

Musafir

Seseorang individu yang melakukan perjalanan jauh melebihi 2 marhalah atau 81 KM. Bermukim bererti seorang yang menetap di suatu tempat lebih daripada tiga hari dan tidak termasuk hari datang dan hari keluar. Manakala bermastautin pula bermaksud tempat tinggal hakiki terkini.

NOTA: Rujuk Terma dan rujukan - Marhalah

Najis

Benda kotor seperti darah, air kencing dan tahi. Dari segi Syarak bermaksud segala kekotoran yang menghalang sahnya solat. Najis juga dihuraikan sebagai bahan cemar yang menggugat kesihatan diri manusia dan alam sekitar.

[Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (MPPHM) - Domestik 2020]

Najis Mughallazah (Kategori berat)

Najis kategori berat seperti anjing, babi termasuk sebarang cecair atau objek yang keluar dari rongga, keturunan dan sebarang jenis terbitan atau derivatif daripada keduanya.

[*Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (MPPHM) - Domestik 2020*]

Pihak berkuasa berwibawa

Pihak berkuasa yang kompeten ialah agensi yang diamanahkan oleh kerajaan untuk melaksanakan kerja mengikut keperluan yang ditetapkan.

NOTA: Di Malaysia, terdapat pelbagai jenis pihak berkuasa berwibawa yang bertanggungjawab dalam bidang masing-masing seperti hal ehwal Islam, pensijilan halal, kesihatan haiwan, kesihatan awam, keselamatan makanan dan lain-lain.

[*MS 1500:2019, definisi 3.1*]

Pihak berkuasa berwibawa halal

Pihak berkuasa Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM), Majlis Agama Islam Negeri (MAIN) / Jabatan Agama Islam Negeri (JAIN) atau mana-mana yang berkenaan untuk memperaku bahawa mana-mana makanan, barangan atau perkhidmatan yang berhubung dengan makanan atau barangan tersebut adalah halal mengikut Akta Perihal Dagangan 2011 [Akta 730] melalui Perintah Perihal Dagangan (Takrif Halal) 2011.

[*Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (MPPHM) - Domestik 2020*]

Ramadan

Bulan mulia dalam kalendar Hijriah apabila umat Islam melaksanakan amalan wajib berpuasa dari fajar hingga maghrib.

[*MS 2610:2015, definisi 3.3.1*]

Rekreasi

Aktiviti sosial, budaya, sukan dan lain-lain yang berkaitan yang dilakukan pada masa lapang.

[*MS 2610:2015, definisi 3.12*]

Sahur

Makanan dan minuman yang diambil oleh umat islam sebelum fajar ketika berpuasa.

NOTA: Waktu sahur bermula pada akhir malam sehingga sebelum terbitnya matahari (sebelum azan subuh).

[*MS 2610:2015, definisi 3.14*]

Sejadah

Tikar yang biasa digunakan oleh umat Islam untuk menunaikan solat.

[MS 2610:2015, definisi 3.11]

Sertu

Aktiviti menyucikan anggota badan, pakaian, tempat, perkakasan dan peralatan yang bersentuhan dengan *najis mughallazah* iaitu anjing, babi atau dari keturunannya dengan membasuhnya sebanyak tujuh (7) kali, salah satunya dengan air yang bercampur tanah. Basuhan air yang pertama hendaklah dicampur dengan tanah kemudian diikuti dengan enam (6) kali basuhan menggunakan air mutlak atau air bersih yang lain.

[MS 1500:2019, definisi 3.9]

Sijil Pengesahan Halal Malaysia (SPHM)

Dokumen rasmi pengesahan status halal berdasarkan Skim Pensijilan Halal Malaysia yang dikeluarkan oleh pihak berkuasa berwibawa halal kepada pemohon SPHM.

[Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (MPPHM) - Domestik 2020]

Solat

Ibadah ritual dalam Islam, sebagai salah satu daripada lima rukun Islam, wajib dilakukan oleh orang Islam sebanyaklima kali sehari.

[MS 2610:2015, definisi 3.15]

Solat jamak

Solat yang menghimpunkan atau mengumpulkan dua solat dalam satu waktu, iaitu menghimpunkan solat Zuhur dengan Asar, atau Maghrib dengan Isyak dalam satu waktu yang sama, sama ada dalam waktu yang pertama atau yang kedua.

NOTA: Jamak Takdim: Menghimpunkan dua solat fardhu ke dalam waktu solat yang pertama.

Contohnya, Solat Fardhu Zohor dihimpunkan bersama Solat Fardhu Asar dalam waktu Zohor.

Jamak Ta'khir: Menghimpunkan dua solat fardhu ke dalam waktu solat yang kedua. Contohnya,

Solat Fardhu Zohor dihimpunkan bersama Solat Fardhu Asar dalam waktu Asar

Solat qasar

Solat empat rakaat (Zohor, Asar dan Isyak) dipendekkan kepada dua rakaat dengan syarat-syarat yang tertentu.

[Muftiwp. 2019. <https://muftiwp.gov.my/ms/artikel/al-kafi-li-al-fatawi/3248-al-kafi-1181-maksud-dua-marhalah-di-dalam-jamak-dan-qasar>]

Sustainable Development Goals (SDGs) - Pembangunan Kemampuan Global

Lebih dikenali sebagai Matlamat Global, telah diterima pakai oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (PBBB) pada 2015 sebagai seruan universal untuk bertindak sebagai menamatkan kemiskinan, melindungi planet ini, dan memastikan bahawa menjelang 2030 semua orang menikmati keamanan dan kemakmuran.

Tarawih

Solat sunat yang dilakukan oleh umat Islam selepas Isyak pada bulan Ramadan.

Wuduk

Upacara atau perbuatan membasuh atau menyapu bahagian tertentu anggota wuduk supaya suci dan bersih untuk menghilangkan hadas kecil dengan menggunakan air mutlak.

[MS 2610:2015, definisi 3.19]

2. SYARAT PERMOHONAN

Setiap permohonan hendaklah mengikut syarat-syarat berikut:

- 2.1 Syarikat yang menjalankan perniagaan pengendalian pelancongan dan agensi pengembaraan (TOBTAB) hendaklah mempunyai lesen yang sah dari Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC).

NOTA: Sila rujuk "Garis Panduan Permohonan Lesen Perniagaan Pengendalian Pelancongan dan Agensi Pengembaraan (TOBTAB)" dan "Garis Panduan Permohonan Lesen Perniagaan Pengendalian Pelancongan dan Agensi Pengembaraan (TOBTAB) Berskala Kecil".

- 2.2 Syarikat TOBTAB hendaklah berdaftar sebagai ahli di mana-mana persatuan yang diiktiraf oleh MOTAC.

- 2.3 Syarikat TOBTAB hendaklah mempunyai sekurang-kurangnya satu (1) orang pemandu pelancong mesra-Muslim (MFTG) yang sah sama ada berjawatan tetap atau sambilan.

NOTA: Bagi MFTG berjawatan sambilan, perlu dikemukakan dokumen pengesahan pelantikan dan lesen MFTG yang sah.

- 2.4 Syarikat TOBTAB hendaklah melantik sekurang-kurangnya satu (1) pekerja Islam sebagai wakil MFAR. Wakil MFAR hendaklah berkelayakan dan boleh memantau pelaksanaan MFAR serta melaporkan keberkesanan pelaksanaan MFAR kepada pihak pengurusan

- i. Wakil MFAR hendaklah menghadiri latihan kompetensi mesra Muslim yang disediakan oleh ITC atau mana-mana penyedia latihan yang berdaftar dengan ITC serta lulus penilaian.

Nota: Syarikat TOBTAB boleh melantik individu luar yang beragama Islam sebagai wakil MFAR. Wakil MFAR yang dilantik hendaklah bukan wakil MFAR dari syarikat TOBTAB yang lain.

- 2.5 Syarikat TOBTAB hendaklah mematuhi semua keperluan yang ditetapkan dalam versi terkini Garis Panduan Pengiktirafan Pelancongan dan Hospitaliti Mesra-Muslim yang dikeluarkan oleh Islamic Tourism Centre (ITC).

3. PERMOHONAN YANG TIDAK LAYAK

- 3.1 Syarikat TOBTAB yang tidak mempunyai lesen dari Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya (MOTAC).
- 3.2 Syarikat TOBTAB yang tidak berdaftar sebagai ahli di mana-mana persatuan yang diiktiraf oleh MOTAC.
- 3.3 Syarikat TOBTAB yang tidak mempunyai wakil MFAR yang sah.
- 3.4 Syarikat TOBTAB yang tidak mempunyai MFTG yang sah sama ada berjawatan tetap atau sambilan

4. KEPERLUAN AM MFAR

4.1 Syarikat TOBTAB hendaklah:

- a. Menyediakan prosedur sertu berpandukan kepada Garis Panduan Sertu Menurut Perspektif Islam yang dikeluarkan oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM).
 - i. Melakukan sertu ke atas kawasan, peralatan dan perkakasan sekiranya berlaku pencemaran dengan *najis mughallazah*.
- b. Memberi pelepasan waktu dan kebenaran kepada pekerja Muslim untuk menunaikan solat fardhu termasuk solat Jumaat dan aktiviti keagamaan Islam lain yang berkaitan serta menyediakan kemudahan untuk menunaikan solat.

4.2 Syarikat TOBTAB hendaklah memastikan pakej lawatan mesra-Muslim yang disediakan (yang berkenaan):

- a. Memilih Syarikat TOBTAB yang mempunyai pengiktirafan MFAR yang sah;
- b. Menyediakan pengangkutan darat yang:
 - i. Memenuhi keperluan keselamatan dan kawal selia yang berkaitan; dan
 - ii. Mampu menyediakan pengangkutan untuk pelancong wanita secara eksklusif atau pengasingan tempat duduk mengikut jantina.
- c. Memilih produk atau destinasi pelancongan yang:
 - i. Mencerminkan pengalaman nilai-nilai Islamik atau mesra-Muslim; dan
 - ii. Tidak melibatkan perkara-perkara berikut:

- a) Pembuatan produk tidak halal atau yang berkaitan dengannya sebagai contoh menjual minuman keras dan daging babi;
 - b) Aktiviti-aktiviti berkaitan dengan perjudian;
 - c) Aktiviti-aktiviti berkaitan dengan pornografi;
 - d) Aktiviti hiburan yang tidak dibenarkan mengikut Hukum Syarak;
 - e) Tempat penyembahan bukan agama Islam; dan
 - f) Lain-lain aktiviti yang dianggap tidak dibenarkan mengikut Hukum Syarak.
- d. Merangkumi itinerari yang mengambil kira waktu solat fardu dan solat jamak taqdim atau jamak ta'khir, sahur dan iftar.
NOTA: Waktu sahur dan iftar hanya terpakai di bulan Ramadan sahaja.
- e. Memastikan kemudahan mesra-Muslim disediakan dan mudah untuk diakses termasuk kemudahan-kemudahan seperti yang berikut:
- i. Tandas awam yang berasingan bagi lelaki dan perempuan yang hendaklah dilengkapi dengan kemudahan pancuran bidet atau hos air atau lain-lain peralatan yang diperlukan bagi tujuan pembersihan serta sentiasa di dalam keadaan bersih.
 - ii. Surau yang berasingan bagi lelaki dan perempuan Muslim yang hendaklah dilengkapi dengan kemudahan tempat mengambil wuduk berserta mempunyai tanda arah kiblat yang jelas serta diperaku oleh pihak berkuasa agama tempatan yang berwibawa.
 - iii. Informasi waktu solat yang terkini dan bersesuaian dengan lokasi serta perkhidmatan pemberitahuan; dan

- iv. Kit mesra-ibadah yang mempunyai sekurang-kurangnya botol semburan air, sejadah, telekung bagi perempuan, kain pelekat bagi lelaki dan naskah Al-Quran / terjemahan Al-Quran.
 - f. Menyediakan pilihan makanan dan minuman halal seperti yang berikut:
 - i. Premis makanan dan/ atau produk makanan dan minuman mempunyai SPHM yang sah dan dikeluarkan oleh pihak berkuasa berwibawa halal.
- 4.3 Syarikat TOBTAB hendaklah memastikan pemandu pelancong mesra-Muslim (MFTG) yang disediakan:
- a. Sentiasa hadir dan menyertai setiap pakej lawatan mesra-Muslim yang dilaksanakan;
 - b. Mengikut tatakelakuan dan etika seperti yang dikehendaki oleh pihak berkuasa tempatan yang berkaitan atau MOTAC;
 - c. Berpakaian mengikut kod etika berpakaian yang sopan, sederhana atau “modest” dan profesional; dan
Nota: Bagi MFTG wanita Muslim, mereka hendaklah menutup aurat
 - d. Menyediakan perkhidmatan dan hospitaliti mesra-Muslim kepada pelancong di mana MFTG hendaklah:
 - i. Mempunyai pengetahuan asas mengenai keperluan pelancong Muslim;
 - ii. Memaklumkan kepada pelancong Muslim mengenai waktu solat;
 - iii. Memberi masa yang mencukupi kepada pelancong Muslim untuk menunaikan solat; dan

- iv. Memaklumkan kepada pelancong Muslim senarai premis makanan yang mempunyai SPHM yang sah, jika premis makanan yang dicadangkan ketika itu tidak beroperasi.

5. PROSES PERMOHONAN

5.1 Fi pengiktirafan

- a. Bagi syarikat TOBTAB di dalam negara, pemohon hendaklah dikenakan bayaran fi sebanyak **Ringgit Malaysia Dua Ratus (RM200)** sahaja untuk setahun tidak termasuk bayaran perjalanan pegawai audit.

5.2 Permohonan baru

- a. Syarikat TOBTAB hendaklah mematuhi semua syarat, keperluan serta kriteria penarafan di dalam garis panduan ini.
- b. Setiap permohonan hendaklah dilakukan melalui borang permohonan di laman sesawang ITC iaitu www.itc.gov.my.
- c. Borang permohonan baru hendaklah diisi dengan lengkap dan mematuhi keperluan berikut:
 - i. Permohonan dibuat hendaklah hanya bagi Syarikat TOBTAB yang dipohon sahaja; dan
 - ii. Semua maklumat hendaklah tepat, lengkap, terperinci dan merangkumi maklumat syarikat TOBTAB dan lain-lain yang berkaitan.
- d. Dokumen sokongan yang lengkap hendaklah diserahkan bersama-sama dengan borang permohonan baru ke ITC sama ada melalui emel atau secara fizikal.
- e. Pihak ITC berhak untuk menolak mana-mana permohonan yang tidak lengkap atau mana-mana permohonan yang tidak memenuhi syarat utama dan syarat am.
- f. Pihak ITC hendaklah berurusan secara terus dengan syarikat dan/ atau pemohon tanpa melalui pihak ketiga atau orang tengah.

- g. Semua permohonan hendaklah disemak setelah semua dokumen sokongan lengkap diterima dan tempoh semakan adalah bergantung kepada piagam pelanggan ITC.
- h. Bayaran fi bagi pengiktirafan baru hendaklah dijelaskan dalam tempoh 14 hari setelah menerima notifikasi bayaran daripada pihak ITC.
- i. Audit lapangan hanya akan dijalankan setelah pihak ITC menerima bukti pembayaran fi pengiktirafan daripada pemohon.

5.3 Permohonan pembaharuan

- a. Semua permohonan pembaharuan hendaklah dilakukan melalui borang permohonan di laman sesawang ITC iaitu www.itc.gov.my
- b. Permohonan pembaharuan hendaklah dilakukan sekurang-kurangnya tiga (3) bulan sebelum tarikh luput pengiktirafan.
- c. Mana-mana permohonan pembaharuan yang dibuat selepas tarikh luput pengiktirafan, hendaklah membuat permohonan baru bagi syarikat TOBTAB yang berkaitan. Sila rujuk kepada Klausula 7.2 Permohonan baru.
- d. Borang permohonan pembaharuan hendaklah diisi dengan lengkap dan mematuhi keperluan berikut:
 - i. Permohonan dibuat hendaklah hanya bagi syarikat TOBTAB yang diperbaharui sahaja; dan
 - ii. Semua maklumat hendaklah tepat, lengkap, terperinci dan merangkumi maklumat syarikat TOBTAB dan lain-lain yang berkaitan.
- e. Dokumen sokongan yang lengkap hendaklah diserahkan bersama-sama dengan borang permohonan pembaharuan ke ITC sama ada melalui emel atau secara fizikal.

- f. Pihak ITC berhak untuk menolak mana-mana permohonan pembaharuan yang tidak lengkap atau tidak memenuhi syarat dan keperluan.
- g. Pihak ITC hendaklah berurusan secara terus dengan syarikat dan/ atau pemohon tanpa melalui pihak ketiga atau orang tengah.
- h. Semua permohonan pembaharuan hendaklah disemak setelah semua dokumen sokongan lengkap diterima dan tempoh semakan adalah bergantung kepada piagam pelanggan ITC.
- i. Bayaran fi bagi pembaharuan pengiktirafan hendaklah dijelaskan dalam tempoh 14 hari setelah menerima notifikasi bayaran daripada pihak ITC.
- j. Audit lapangan hanya akan dijalankan setelah pihak ITC menerima bukti pembayaran fi pembaharuan pengiktirafan daripada pemohon.

6. AUDIT

6.1 Notifikasi

- a. Pihak ITC hendaklah mengeluarkan satu notifikasi dan pemberitahuan kepada syarikat dan/atau pemohon berkenaan tarikh audit lapangan yang akan dijalankan.
- b. Notifikasi dan pemberitahuan hendaklah dilaksanakan mengikut kaedah yang bersesuaian; sama ada melalui emel, surat, telefon dan lain-lain.
- c. Pihak syarikat dan/ atau pemohon tidak dibenarkan untuk meminda tarikh audit lapangan; sekiranya terdapat keperluan yang munasabah pihak syarikat dan/ atau pemohon hendaklah memaklumkan secara rasmi kepada pihak ITC dengan kadar segera setelah menerima notifikasi tempoh tarikh audit lapangan.
- d. Pihak ITC hendaklah berkuasa mempertimbangkan dan memutuskan tempoh tarikh audit lapangan yang dimuktamadkan.

6.2 Audit lapangan

- a. Audit lapangan hendaklah dikendalikan oleh sekurang-kurangnya seorang (1) pegawai pemeriksa yang berkelayakan yang dilantik oleh pihak pengurusan ITC.
- b. Pihak ITC boleh melibatkan pihak ketiga seperti pihak berkuasa lain semasa pelaksanaan audit lapangan.
- c. Pegawai pemeriksa hendaklah diberi hak untuk:
 - i. Menyemak pakej dan itinerari yang berkaitan dengan MFTH yang dikeluarkan oleh Syarikat TOBTAB;
 - ii. Menemuramah mana-mana pihak yang berkaitan;

- iii. Mengambil gambar, salinan dokumen berkaitan bagi tujuan pembuktian; dan
 - iv. Mendapatkan lain-lain maklumat berkaitan permohonan sekiranya difikirkan perlu.
- d. Pegawai pemeriksa ITC hendaklah berhak untuk menamatkan audit lapangan sekiranya syarikat dan/ atau pemohon gagal untuk memberi kerjasama atau belum bersedia untuk diaudit.
- e. Pegawai pemeriksa ITC hendaklah menyediakan laporan keseluruhan audit bagi pengesyoran syarikat dan/ atau pemohon kepada Panel Pengesahan Pengiktirafan.

7. PANEL PENGESAHAN PENGIKTIRAFAN

7.1 Keahlian

- a. Panel Pengesahan Pengiktirafan hendaklah terdiri daripada ahli panel yang berikut:
 - i. Seorang (1) Pengerusi;
 - ii. Seorang (1) Setiausaha;
 - iii. Seorang (1) wakil dari Bahagian Pelesenan dan Penguatkuasaan Pelancongan MOTAC;
 - iv. Seorang (1) wakil dari Bahagian Tourism Malaysia MOTAC; dan
 - v. Seorang (1) wakil dari Bahagian Hab Halal, JAKIM.
- b. Ketua Pengarah ITC atau mana-mana Ahli Lembaga Pemegang Amanah hendaklah dilantik sebagai Pengerusi Panel Pengesahan Pengiktirafan MFAR dan berhak untuk melantik wakil semasa ketiadaannya.
- c. Pengarah Bahagian ITC hendaklah dilantik sebagai Setiausaha bagi Panel Pengesahan Pengiktirafan MFAR.
- d. Ahli Panel Pengesahan Pengiktirafan MFAR yang dilantik, berhak untuk melantik wakil semasa ketiadaannya. Namun begitu, wakil yang dilantik hendaklah berjawatan di gred yang sama atau satu gred dibawahnya.

7.2 Had kuasa

- a. Panel Pengesahan Pengiktirafan hendaklah berhak untuk menimbang, menilai, menyemak dan membuat keputusan ke atas laporan keseluruhan audit berdasarkan:
 - i. Tahap penarafan;
 - ii. Tidak berjaya;
 - iii. Audit semula;
 - iv. Batal; atau
 - v. Masih di dalam pertimbangan ("*Keep-in-view*" – KIV).

- b. Panel Pengesahan Pengiktirafan hendaklah bertanggungjawab untuk tidak mendedahkan sebarang maklumat yang diperoleh semasa mesyuarat Panel Pengesahan Pengiktirafan melainkan ia telah diputuskan secara rasmi.

8. SIJIL PENGIKTIRAFAN

8.1 Pengeluaran

- a. Pihak ITC hendaklah berhak untuk mengeluarkan sijil pengiktirafan berdasarkan kepada keputusan yang dibuat oleh Panel Pengesahan Pengiktirafan.
- b. Sijil pengiktirafan hendaklah dikeluarkan kepada semua syarikat dan/ atau pemohon yang berjaya dalam tempoh tujuh (7) hari bekerja atau tempoh yang difikirkan wajar oleh pihak ITC.
- c. Sijil pengiktirafan hendaklah dikeluarkan mengikut maklumat yang telah diberikan di dalam borang permohonan.
- d. Pihak ITC hendaklah berhak untuk menentukan format sijil yang akan dikeluarkan, sama ada di dalam format fizikal atau digital.
- e. Sijil pengiktirafan hendaklah diserahkan kepada semua syarikat dan/ atau pemohon yang berjaya sama ada melalui pos atau secara serahan tangan.

8.2 Tempoh hayat

Pihak ITC hendaklah berhak untuk menentukan tempoh hayat sijil pengiktirafan yang dikeluarkan kepada syarikat dan/ atau pemohon yang berjaya.

8.3 Polisi penggunaan

- a. Pemegang sijil pengiktirafan hendaklah bertanggungjawab bagi mana-mana penyalahgunaan atau pemalsuan sijil pengiktirafan yang dikeluarkan kepada syarikat dan/ atau pemohon yang berjaya.
- b. Pihak ITC hendaklah berhak untuk menggantung atau menarik balik mana-mana sijil pengiktirafan yang dikeluarkan sekiranya didapati pemegang sijil pengiktirafan gagal untuk memenuhi keperluan yang dinyatakan di dalam garis panduan ini.

- c. Sijil pengiktirafan tidak boleh dijual beli, dipinjam, ditukar milik atau ditukar ganti dengan apa cara sekalipun.
- d. Sijil pengiktirafan hendaklah dipamerkan di syarikat TOBTAB seperti yang dinyatakan di dalam borang permohonan.

8.4 Kehilangan dan kerosakan

- a. Sijil pengiktirafan yang hilang atau rosak hendaklah dilaporkan dan/atau serahkan kepada pihak ITC secara bertulis.
- b. Pengeluaran semula sijil pengiktirafan hendaklah dikenakan bayaran jika melibatkan kecuaiian pemegang sijil pengiktirafan.

8.5 Pembatalan

- a. Pihak ITC hendaklah berhak untuk membatalkan sijil pengiktirafan tertakluk kepada:
 - i. Pakej atau itinerari yang melanggar syarat-syarat utama dan am seperti yang dinyatakan di dalam garis panduan ini;
 - ii. Syarikat TOBTABan yang sudah tidak lagi beroperasi dan berpindah ke lokasi baharu;
 - iii. Perkara munasabah lain yang diputuskan oleh pihak ITC.
- b. Sijil pengiktirafan yang telah terbatal hendaklah dikembalikan kepada pihak ITC.

9. LOGO PENGIKTIRAFAN

9.1 Logo pengiktirafan hendaklah dicetak dan dipamerkan mengikut ciri-ciri di bawah:

9.2 Penggunaan

- a. Logo pengiktirafan hendaklah dipamerkan atau digunakan oleh pemegang sijil pengiktirafan yang sah di pakej MFTH yang sah dan laman sesawang yang mempromosi pakej MFTH yang sah untuk tujuan pemasaran sahaja.
- b. Logo pengiktirafan hendaklah tidak dipamerkan atau digunakan sekiranya sijil pengiktirafan telah tamat tempoh atau dibatalkan.

RUJUKAN

1. MS 2610:2015 Muslim friendly hospitality services - Requirements.
2. MS 1500:2019 Halal Food – General Requirements (Third Revision).
3. Garis Panduan Permohonan Lesen Perniagaan Pengendalian Pelancongan dan Agensi Pengembaraan (TOBTAB)
4. Garis Panduan Permohonan Lesen Perniagaan Pengendalian Pelancongan dan Agensi Pengembaraan (TOBTAB) Berskala Kecil.
5. Manual Prosedur Pensijilan Halal Malaysia (Domestik) 2020.
6. Garis Panduan Sertu Mengikut Perspektif Islam, JAKIM 2013.